

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/81/2017
Identifikačné číslo spisu: 5710205182
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5710205182.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ R. X., bývajúceho v H. a 2/ G. X., bývajúcej v H., obaja právne zastúpení JUDr. Antonom Slamkom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, proti žalovanému TURIEC - AGRO, s.r.o., so sídlom v Turčianskom Ďure 34, IČO: 31 608 469, právne zastúpenému JUDr. Pavlom Gombíkom, advokátom so sídlom v Martine, Kukučínova 1, o zaplatenie 3 564,12 eur, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 21 C 107/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. apríla 2016 sp. zn. 11 Co 421/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) z 18. júla 2014 č. k. 21 C 107/2010-377 rozhodol výrokom I/ tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 3 177,30 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II/ tak, že návrh v časti o zaplatenie 386,90 eur zamietol a vo výroku III/ vyslovil, že o trovách konania a o trovách štátu súd rozhodne osobitne. V odôvodnení poukázal okrem iného na rozsudok okresného súdu z 26. apríla 2013 č. k. 21 C 107/2010-283, kedy vychádzal pri rozhodovaní zo zákona o regulácii nájmov poľnohospodárskych pozemkov č. 504/2003 Z.z. v platnom znení (ďalej aj „zákon č. 504/2003 Z.z.“), ktorý rozsudok bol v časti výroku II. a III. uznesením Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2014 č. k. 11 Co 217/2013-334 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. V citovanom zrušujúcom uznesení Krajský súd v Žiline vyslovil, že sporné pozemky nie sú poľnohospodárskou pôdou určenou podľa bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky (ďalej aj „BPEJ“), pretože v celom rozsahu ide o zastavané plochy poľnohospodárskymi budovami, vyhlášku č. 38/2005 Z.z. nie je možné v prejednávanej veci aplikovať, pretože na sporné pozemky nie je možné vydať BPEJ, nakoľko ide o zastavanú plochu, a teda nie je možné určiť bezdôvodné obohatenie v súlade s § 10 ods. 1 zákona č. 504/2003 Z.z. a výšku bezdôvodného obohatenia je potrebné určovať podľa vyhlášky č. 492/2004 Z.z. o

stanovení všeobecnej hodnoty, keď užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, ktorého rozsah, ak nie je stanovený predpisom, je vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo nutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie prenajatej veci. Po právnej stránke okresný súd aplikoval § 123, § 126 ods. 1, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za preukázané, že žalovaný užíva pozemky žalobcov bez právneho dôvodu, teda bez zmluvy o nájme. Ide o pozemky, ktoré sú zastavané poľnohospodárskymi stavbami v jeho vlastníctve, ako aj časti príľahlých pozemkov. Rozsah užívania pozemkov žalobcov žalovaným nebol medzi účastníkmi sporný. Užívaním pozemkov žalobcov získal žalovaný majetkový prospech vo výške ekvivalentu, ktorý sa rovná cene nájmu za sporné pozemky. Potom ako žalobcovia vzali časť návrhu na začatie konania vo výške 7 220,88 eur späť, si voči žalovanému uplatňovali právo na náhradu za užívanie pozemkov za obdobie od 1. januára 2008 do 27. apríla 2010 vo výške 3 564,12 eur. Výška bezdôvodného obohatenia bola vypočítaná na základe znaleckého dokazovania ako ekvivalent nájomného za rok 2008 vo výške 1 610,39 eur, za rok 2009 vo výške 1 251,24 eur, za rok 2010 vo výške 984,79 eur. Pomerná časť ekvivalentu nájomného za obdobie roka 2010, t. j. od 1. januára 2010 do 27. apríla 2010 predstavuje 315,67 eur. Z uvedených dôvodov zaviazal súd prvej inštancie žalovaného zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu uvedenú vo výroku I/ rozhodnutia. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zákona č. 99/1963 Z.z., účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 26. apríla 2016 sp. zn. 11 Co 421/2015 rozsudok okresného súdu v I. a III. výroku podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Vo zvyšku sa rozsudok odvolacieho súdu rozsudku okresného súdu nedotkol. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že medzi účastníkmi konania neexistuje žiadny zmluvný vzťah, pretože nájomná zmluva týkajúca sa predmetných pozemkov nebola vôbec dohodnutá. Bezdôvodné obohatenie vzniká na strane žalovaného podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predmetom konania teda nie je určenie výšky nájmu, ale bezdôvodné obohatenie. Pozemok, ktorého užívanie je dôvodom vzniku bezdôvodného obohatenia, nie je poľnohospodárskym pozemkom s určenou BPEJ, keď okresný súd sa správne vysporiadal s otázkou výšky bezdôvodného obohatenia, ktorú posúdil v súlade s vyhotoveným znaleckým posudkom vychádzajúcim z oceňovacieho predpisu, a to vyhláškou č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty. V súvislosti s trovami odvolacieho konania konštatoval, že o nich rozhodne okresný súd v zmysle postupu podľa § 151 ods. 3 O.s.p. a § 224 ods. 4 O.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“). Podanie dovolania dôvodil § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z., účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“). V súlade s § 432 ods. 1 CSP argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že problematika spôsobu výpočtu výšky nájomného za užívanie pozemkov zastavaných stavbami na poľnohospodárske účely upravuje zákon č. 504/2003 Z.z. v platnom znení. Citoval § 1 ods. 2, § 10 ods. 1 uvedeného zákona, § 43 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. v platnom znení a § 1 ods. 1, § 9, § 11 a § 12 Vyhlášky ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 38/2005 Z.z. (ďalej len „vyhláška“). Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 379/2012-481 z 27. novembra 2014, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Partizánske sp. zn. 6 C 130/2010-423 z 19. júla 2012 v identickej právnej veci, keď súdy ustálili, že pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia z titulu užívania poľnohospodárskych pozemkov zastavaných stavbami na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991 je nutné vychádzať z ustanovení zákona č. 504/2003 Z.z. Rovnako zdôraznil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 11/2015-310 z 11. marca 2015. Podľa názoru dovolateľa mal súd postupovať podľa § 10 ods. 1 zákona č. 504/2003 Z.z. a zaoberať sa hodnotou predmetných pozemkov určenej podľa osobitného predpisu. Nesúhlasil s aplikáciou vyhlášky č. 492/2004 Z.z., jej použitie by malo byť vylúčené. Odvolací súd neuviedol, kedy by mal podľa neho byť aplikovaný § 1 ods. 2 zákona č. 504/2003 Z.z. Žiadal rozsudok krajského súdu v dovolaní napadnutej časti spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie - riešenie právnej otázky).

7. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

8. V danom prípade dovolateľ svoje dovolanie odôvodnil § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, k čomu dovolací súd uvádza, že uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že dovolateľ v dovolaní vymedzí práve tú právnu otázku (nie inú, resp. neuvedie žiadnu), od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V ustanovení § 421 CSP je výslovne zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

12. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či s a p r i e j riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou

odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

14. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Tiež v prípade absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa); v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

15. Dovolateľ videl uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 42X ods. 1 písm. b/ CSP v tom, že odvolací súd dospel k nesprávne právnemu záveru ohľadom posúdenia nároku na bezdôvodné obohatenie, ktorého výšku určil nesprávne podľa vyhlášky č. 492/2004 Z.z. namiesto správnej aplikácie § 1 ods. 2 zákona č. 504/2003 Z.z., nakoľko ide o poľnohospodárske pozemky, ktoré sú zastavané stavbami na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991 a žalovaný tieto stavby aj v súčasnosti na poľnohospodárske účely využíva (...).

16. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach strán sporu. Podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny záver odvolacieho súdu týkajúci sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia určeného vo výške podľa vyhlášky č. 492/2004 Z.z. Tento záver odvolacieho súdu ale nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Pokiaľ dovolateľ s týmto právnym názorom nesúhlasí a argumentuje potrebou aplikácie iného zákona na daný prípad, a to zákona č. 504/2003 Z.z., ktorá otázka mala byť podľa neho rozhodujúca pri posudzovaní nároku na bezdôvodné obohatenie a určenie jeho výšky, ide podľa názoru odvolacieho súdu o polemiku dovolateľa s právnym názorom odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritiku toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky bezdôvodného obohatenia a určenia jeho výšky, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

17. Žalovaný v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní žalovaného absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

18. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v zmysle § 447 písm. f/ CSP odmietol.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.